

Rovnopekný pár

Stalo sa. Keď sa nestalo, už sa ani nestane, lebo sa už prestali robiť divy, aké sa za blahoslavenej pamäti kau-koňkráľa robili.

Bol raz jeden kráľ a jedna kráľovná a tí mali bohatstva toľko, že sa im žiaden druhý kráľ na svete nemohol rovnať. Ale to všetko bohatstvo neveľa ich tešilo, ba čo viac z roka na rok boli smutnejší, lebo nemali žiadneho potomka.

„Ach, komuže my, komu po smrti našej toto kráľovstvo a všetky naše poklady zanecháme!“ horekovala kráľovná. „Ktovie, do akých sa to planých rúk dostane a potom príde všetko na skazu!“

Aj kráľovi tie myšlienky nedali pokoja, ale len predsa tešil kráľovnú:

„Ej, netrápže sa, duša moja, netráp, ešte všetko dobre môže byť, ešte aj nás pán boh môže požehnať.“

A pán boh ich naozaj požehnal, lebo o rok porodila kráľovná krásneho syna. Tu bola radosť neslýchaná! Na všetky strany bežali poslovia zvolávať panstvo z celej krajiny. Hostina trvala za celé tri týždne a hudba vyhrávala deň i noc. Lebo by to kráľ nebol dal za celý svet, že sa mu jeho najväčšia žiadosť vyplnila.

Kráľovskí rodičia sa tešili vo svojom synovi, až z neho vyrástol hodný chlap. Tu otec aj matka počnú ho nahovárať, aby sa oženil.

„Urobže nám,“ vrah, „syn môj, tú radosť, aby sme sa ešte na tvojej svadbe na naše staré dni hodne poveseľ mohli!“

Radili mu hneď túto, hneď tamtú princezku, jednu od druhej krajšiu, aby si vybral po vôli. Ale jemu sa ani jedna nepáčila, a keď mu len predsa pokoja nedali, napokon im povedal, že sa on veru nebude ženiť. To sa kráľovi veľmi nepáčilo.

„Akože by to,“ vrah, „bolo, keby si sa neoženil?“

Tu by po jeho smrti krajina zasa len bez dediča ostala.

I veru zasa ho len prehovárali a všakovak zaobchádzali. Aj to nestálo nič.

Tu keď videl kráľ, že už po dobrote nikde s ním nezájdu, natiahal struny a začal milého syna tuhšie obracať. Ale všetko darmo.

Naostatok sa kráľ tak rozhneval, že ho dal do jednej izby zatvoriť, kde doteraz ešte nikto nebýval, a postavil k nemu za vartu jedného sluhu.

Predo dvermi, tam, kde princa zatvorili, bola hlboká studňa, v tej studni bývala jedna striga. Okolo polnoci, keď už v zámku všetko spalo, vytiahla sa von a tu sa jej svetlo cez kľúčovú dierku zablyсне. Lebo pri princovi, aj keď zaspal, musela svieca horieť. Strige to divno bolo:

„Čože sa to,“ vrah, „v tejto izbe svieti? Musím ja to vidieť.“

Pokukne kľúčovou dierkou a zazrie princa na posteli. Hneď sa spravila na mušku, vletela dnu a dívala sa na neho, dívala, i pokrúcala hlavou:

„Akýže si mi ho,“ vrah, „krásny!“

Keď sa už do sýtosti nadívala, vyletela zasa von a išla po svete blúdiť.

Ako tak hore-dolu blúdi, stretne sa s jedným vysokým chudým chlapom, a to bol tiež strigôň. Hneď sa vám oni poznali.

„Skadeže, vrah, ideš?“ spýta sa jej strigôň.

„Od môjho krásneho princa,“ odpovie mu striga. „A ty že odkiaľ?“

„Od mojej krásnej princezky!“

„Od tvojej krásnej princezky?“

„Od mojej krásnej princezky. A aby si vedela, že nad tú niet krajšej na svete.“

„Dajže si pokoj,“ povie na to striga, „môj princ je sto ráz krajší, a keď neveríš, bež, dones tú tvoju princezku; potom sa nahľadiš.“

Ako strela vychytil sa strigôň a o chvíľku doletel aj s princezkou. Dobré. Milú princezku zanesú do princovej izby a položia ju do postele k nemu. Tu sa začnú zasa škriepiť:

„Princ je krajší!“

„Princezka je krajšia!“

A tak za chvíľu trvalo. Naveľa už strigu namrzelo:

„No, čakaj,“ povedá, „hneď ja urobím hádke koniec.“

A vtom dupla nohou, len sa tak celá izba striasla. Tu sa naprostred izby jazerná priepasť otvorí a najvyšší sudca z pekla postaví sa pred nimi:

„No, čo chcete?“ povedá; „čo mi zasa nedáte pokoja?“

„Nehnevajte sa, nehnevajte,“ krotila ho striga, „len sme sa tu trochu poharkali, že kto je z týchto dvoch krajší? Ja hovorím, že princ, a tento zasa, že princezka. Čože ty na to povieš?“

„To sa ukáže hneď," zadudral sudca z pekla, „uvidíme, ako sa jedno k druhému budú mať."

Tu sa všetci traja premenili na mušky a sudca z pekla brnkol popod nos princovi, že sa hneď prebudil. Ako zazrel pri sebe princezku, začudoval sa veľmi a vlastným očiам neveril, lebo sa mu zdalo, že sa mu to len sníva. Ale keď sa lepšie rozhládel, videl, že predsa len nespí. Tu začal horekovať na svojich rodičov:

„Čože si," vrah, „oni myslia? Pretože mi ju neukázali vo dne?"

I díva sa na ňu, díva a čím viac sa díva, tým väčšmi sa mu páči.

„Ej, keby mi," vrah, „túto boli ukázali, ani slova by som nebol riekol. Akáže si mi krásna, akáže si mi utešovaná!"

Medzi takou rečou premenil svoj prsteň s princezkým. Tu zbrnkla zasa mucha: Princ usnul a teraz princezku zobudili. I tá, keď princa pri sebe zazrela, sprvu sa začudovala veľmi a potom si ťažkala na rodičov, že prečo jej ho neukázali vo dne? Díva sa na neho, díva, a čím viacej sa díva, tým väčšmi sa jej páči.

„Ej, keby mi," vrah, „tohto boli ukázali, ani slova by som nebola riekla. Akýže si mi krásny. Akýže si mi utešený!"

Nato chcela svoj prsteň s princovým prečarať, ale tu vidí, že je už premenený.

Vtom zbrnkla mucha a princezka zaspala. Muchy sa premenili zasa, ako boli skorej.

Teraz sudca z pekla taký súd vyniesol, že sú rovní v kráse. S tým sa prepadol a strigôň zaletel s princezkou, odkiaľ ju bol doniesol.

Striga sa spustila do svojej studne.

Ráno, akonáhle sa princ prebudil, hneď sa spytoval sluhu, čo je to za jedna, ktorá tej noci pri ňom spala? Neborák sluha, ktorý o ničom nevedel, čo sa robilo, lebo spal ako zarezaný, všakovak sa sprvu vyhovárал a napokon zo žartu povie, že sa mu to azda len tak snívало.

Ale princ sa na to nahneval veľmi, schytil sluhu a chcel ho do tej studne pred dvermi hodiť. Len horko-ťažko sa mu vydriapal z rúk a celý prestráchaný bežal ku kráľovskému komorníkovi, že vrah mladý princ nemusel dobre s rozumom pochodiť, že sa ho za dáku paničku dovedoval, čo pri ňom v noci spala, a že keď mu nič o nej povedať neznal, že ho do studne chcel hodiť.

Komorník nebral vec na žart. Naskutku šiel ku princovi.

„Dobro ráno! Akože ste spali?"

Ale namrzený princ mu odsekol:

„Čo sa to máš spytovať? Radšej mi povedz, čo to za jedna, ktorá tej noci pri mne spala?"

„Ja," vrah, „o žiadnej neviem," vyhovárал sa zadivený komorník.

A keď sa ho princ len mocne pátil, aby povedal, lebo ak nie, že zle bude, tu aj on počal myslieť, že sa veru princ z rozumu musel pohnúť, – a ponáhlal sa ku samému kráľovi.

Keď kráľ počul, čo sa s princom stalo, predesil sa veľmi a zalomil rukami:

„Bože môj, bože! Čoho som sa na moje staré dni dožil. To ma už musí do hrobu priviesť! Ach, keby som len nebol tak tvrdo s ním zachodil! Keby som ho len nebol do tej izby zatvoril!"

Tak bedákajúci prišiel k synovi.

„Akože sa," vrah, „syn môj drahý, máš? Čože sa ti stalo?"

„Veď vy dobre viete, čo sa mi stalo," odpovedal princ. „Ale, otec môj, to by som sa predsa nebol ponazdal, že so mnou také žarty budete vystrájať."

Darmo sa kráľ i tak vyhovárал, že on o ničom nevie, princ sa nedal upokojiť a len vtedy uveril, keď mu otec na kráľovskej korune prísahu zložil.

Ako sa to stalo, princ naskutku ochorel a uľahol.

Tá princezka, ktorá v noci pri princovi bola, bolo tiež tak vyžiadaná jedinko dieťa bohatých kráľovských rodičov. Keď už dorástla na vydaj, pýtali ju na všetky strany bohatí princovia, ale sa jej ani jeden nepáčil.

Naveľa sa otec pohneval a dal ju tiež do samotnej izby s jednou starou slúžkou zatvoriť.

Po tej noci, akonáhle sa prebudila, hneď sa spytovala za toho princa. Tu keď jej o ňom nikto nič nevedel povedať a napokon sám otec na kráľovskej korune prísahu zložil, aj ona naskutku ochorela a obľahla.

Kráľ s kráľovnou, v strachu veľkom za princezku, dali hneď zavolať doktorov a každý radil, čo vedel. Ale to všetko nič nespomáhalo a princezke bolo zo dňa na deň horšie.

Na šťastie tá stará slúžka mala jedného syna vojaka. Ten sa chytil rozumu a prosil kráľa, aby ho prepustil, že vrah on, čo hneď na kraj sveta pôjde, musí vynájsť takého doktora, ktorý princezku vylieči. Dobre. Hneď na druhý deň vybral sa na cestu.

Už sedemdesiat šesť krajín prešiel – a ešte po vôli doktora nenašiel. Tu v sedemdesiatej siedmej príde do toho mesta, kde ten chorý princ ležal.

„Čo tu," vrah, „za novina?" spytuje sa ľudí.

„Smutná novina!" dostal odpoveď, „Kráľov syn je na úmor chorý."

I vyrozprávali mu celú vec. On naradovaný pobral sa hneď do kráľovského zámku a ohlásil sa, že je on taký a taký zo sedemdesiatej siedmej krajiny doktor a sľuboval, že princa vylieči.

„Daj si pokoj," povedal mu kráľ; „dosť tu bolo už doktorov a žiaden nemohol spomôcť."

Naveľa mu ale predsa len dovolil, aby proboval šťastie.

„No, dobre," vrazil, „len sa teraz odstupíte málo a nechajte ma samého s chorým!"

Všetci odišli z izby a on sa posadil k posteli princovej. Tu začal rozprávať o tej princezke, a čo len vedel, vyrozprával všetko.

Ako to princ vypočul, nebolo mu treba inšieho lieku, naskutku zmocnel tak, že mohol sedieť. Vtom sa kráľ s kráľovnou vrátil a tu vidia, že im syn už sedí. Od veľkej radosti plakali ako deti. O týždeň bol princ chlap celkom na mieste.

Tu povie doktor princovi, že je už čas, aby sa na cestu dali, lebo že by medzitým princezka od veľkého žiaľu ľahko aj zomrieť mohla. A hneď sa medzi sebou uradili, čo a ako spravia?

Prichystali si oni ukradomky po páre šiat a pýtali sa od kráľa na poľovačku. Potom dali osedlať kone; vzali so sebou jedného sluhu a šli do najbližšej hory. Keď už hodne hlboko zašli, skočili dolu a kone priviazali o strom. Tu sa princ obrátil k sluhovi a povie mu, aby šiel nazbierať suchého dreva, že si budú oheň klásť.

Ako sluha odišiel, rozsekali jeho koňa, chytro preobliekli šaty a tie, v ktorých z domu vyšli, poľkali krvou. Posadali zasa na kone a cválali ďalej. Tu príde sluha s drevom, vidí rozvláčeného koňa a zakrvavené šaty. Zdesil sa prenáramne, lebo sa nazdal, že ich divá zver roztrhala. I bál sa vrátiť domov a len sa hore-dolu potľkal.

Príde poludnie, princa s doktorom doma čakajú. Príde i večer – tu ešte nič. Kráľ s kráľovnou prestráchaní, celú noc nemohli oči zažmúriť, a ledvaže sa briezdiť počalo, hneď vyslali dvanástich chlapov, aby šli princa hľadať. Chlapi sa vrátili skoro a vyrozprávali, čo videli a čo našli. Tu bol plač a smútok v celom kráľovskom meste.

Ale princ s doktorom leteli deň i noc, až prišli do zámku, kde chorá princezka ležala. Vojak vošiel popredku do izby sám. Tu princezka na posteli, viacej už mŕtva ako živá a kráľ s kráľovnou plačú, nariekajú nad ňou.

„No, nič vrazil, neplačte," ohlásil vojak, „už som našiel doktora, ten ju istotne vylieči."

„A kdeže je? Čo si ho hneď nedoviedol?" kráľ s kráľovnou razom sa sputujú.

„Tu je, nebojte sa," povie na to vojak; „ale vás prosí, aby ste sa trochu odstupili, lebo že vrazil musí skorej samotný s princezkou hovoriť."

Kráľ s kráľovnou sa odstupili do bočnej izby a vojak zavola princa.

Ako princ dnu vkročil, princezka ho naskutku poznala, vystrela proti nemu ruky a preriekla slabým hlasom:

„To je on! To je on! Ach, vitaj, vitaj! Dobre, že si prišiel. O hodinu bolo by už pozde!"

Ej, bol to za doktor! Chorá pri ňom okrievala navidomoči, a keď sa rodičia vrátili, nevedeli od radosti, čo robiť, že ich dcéra za takú malú chvíľku k sebe prišla.

Princ sedel jednostaj pri svojej milej, ale sa rodičom do známosti nedal, a aj princezke povedal, aby bola ticho. Len keď už celkom ozdravela, vyjavila svojim rodičom, že je to on, po ktorom sa dovedala, – a on sa im predstavil ako kráľovský syn. O krátky čas bola svadba rovno-peknému páriku!

A keď sa tu dakoľko pobavili, vybrali sa všetci, starí i mladí, k princovým rodičom, ktorí ho dosiaľ ako mŕtveho oplakávali. No, a tu len ešte potom bolo radosti, víťania, objímania, hostiny, hudba, tanec, a čo len všetko nie!

Po smrti starých kráľov pripadli obe krajiny na mladého princa.

Na vŕbe zvonec, rozprávke koniec.